

FOAIE

pentru

MINTE, INIMA shi LITERATURA.

No. 22.

Dumineca 28. Maiu.

1840.

Domnului

Marelui Banu M. Ghica, capul De.
partamentului din neuntru, Presiden-
tul Eforiei scholeloru

etc. etc. etc.

ДОМНУА МЕШ,

ШКОЛАЛЕ АСТЪЗІ, МАІ МШАТ ДЕКЪТ ТОТ-
ДАШНА АШ АЖНС ОБЖЕТЪА ЛЪЗРІІ АМІНТЕ
ОБЩЕШІ. Фіе-каре дореце але бедеа ан-
флоритоаре ши споринд. Тоци пзринциї
де фамилие ачи аши ацїнтеазъ окїї ши де
ачи ащептз вїиторъа фїлор лор, ши ан-
деобще тот ромънъа ївїитор де бїнеав
Патріей сале де ачи ащептз лъминареа,
Ферїчїреа ши слава єї. Гъвернъа де ачи а-
щептз слъжбашї каре сз ацелелгъ мзн-
тђїтоарелї къметерї ши сз кореспондъз къ
пзрїнтещїлї ангрїжїрї. Бїсерїка де ачи а-
щептз Преоцї лъминацї карї сз ампзр-
тзшаскз къ спор ши дъне дъхъа вванге-
лїей къвїнтеле сале ла народ, ши сз'а по-
взцїаскз ла мзнтїре. Фзрз шкоале сз
нъ ащепте нїменї нїчї пзрїнцї вшнї, нїчї
фїїї вшнї, ши прїн ѓрмаре нїчї Стат

БІНЕ ОРГАНИЗАТ ШІ БІНЕ КЪРМЪІТ ШІ ПЪ-
СТОРИТ.

ТРЕБЅІНЦА ШКОЛАЛОР МАІ ТОТДАШНА
А ФОСТ СІМЦІТЪ АН ЦАРА НОАСТРЪ, ШІ А-
ЧЕСТ СІМТІМЕНТ КЪ АДІВЪРАТ Н'А ПЪТЪТ
ФІ ДЕКЪТ О ТРАДІЦІЕ МОЩЕНІТЪ ДЕЛА ЧІІ
Д'ЪНТЪІЪ СТРЕВЪНІ АІ НОЩІ ЧЕ АШ ДЕКЪ-
ЛІКАТ АН ДАЧА, ВІІНД ДІН АНЪШІ КЪІВЪА
АРТЕЛОР, САШ МАІ БІНЕ ДІН ДОМНІТОАРЕА
РОМЪ, ШНДЕ АНЪВЪЗЪТЪРА ШІ АРТЕЛЕ ГРЕЦІЕЙ
ШІ ІТАЛІЕЙ АШ АЗСАТ АТЪТЕА МОНЪМЕНТЕ
ТРАІНІЧЕ КА ВІАКЪРІЛЕ. ДОВАДЪ АВЕМ КЪ РО-
МЪНІІ С'АШ ЦІНЪТ ОДАТЪ ДЕ О ПОТРІВЪ КЪ
ЧЕЛЕЛАЛТЕ НОРОАДЕ, ВРЕМІЛЕ АН КАРЕ С'АШ
СПРІЖІНІТ АЧЕСТЕ ДОЪ ПРІНЦІПАТЕ ДЕ СІНЪ,
ФЪКЪНД РЕСКОАІЕ, ШІ АНКІІНД ТРАКТАТЕ ПЕ
КАРЕ С'А РЕЗЕМАТ ФІІНЦА НОАСТРЪ ПОЛІТІКЪ,
ШІ КАРЕ НЪ СЕ ПЪТЕА ФАЧЕ ДЕ ВЪРБАЦІ ФЪ-
РЪ КЪНОЩІНЦЕ ШІ НЕПРЕВЪЗЪТОРІ; ДОВАДЪ
АВЕМ РЕМЪШІЦІЛЕ РІСІПІТЕ ДЕ СТЪЗІНІ А ДЕ
БІБЛІОТЕЧІЛОР ПЪВАІЧЕ ШІ ПАРТІКЪЛАРЕ, ЧЕ
НЪ С'АР ФІ ПЪТЪТ АДЪНА ДЕ ВЪРБАЦІ ЧЕ
НЪ АР ФІ ПІШТ СЪ ПРЕЦЪІАСКЪ АСЕМЕНЕА КО-
МОРІ. ТОТДАШНА АШ АВЪТ АЧЕСТЕ ДОЪ ПРІН-
ЦІПАТЕ ШКОАЛЕ, АН КАРЕ СЕ ЛЪМІНА НЪ НЪ-
МАІ ПЪМЪНТЕНІІ ЧІ ШІ СТЪЗІНІІ, АНКЪТ ШІ

РЪСІА АШІ КЪНОАЩЕ ПЕ АДМІНЪТОРІИ СЪІ ДЕ ШКОЛАРІ АІ АШЪЪЪМІНТЕЛОР МОЛДОВЕНЕ. *)

Анвѣцѣтѣра Ансѣ Ан вѣчі а авѣт тре-
бѣинѣѣ де паче ші де одіхнѣ. Соарта че
а гоніт пе Дачіа Антреагѣ, кѣ тоатѣ рѣ-
на ромзнілол ла Анвѣцѣтѣрѣ, іа фѣкѣт
Ансѣ дін беак Ан беак а ремзнеа маі
Анапоі, де кѣт чегаалатѣ парте а Вѣропії
кѣ каре одатѣ єі єра де о потривѣ, ші
ла браѣ, ші ла арме, ші ла кѣношінѣ.
Боіѣ сѣ зік, кѣ ліпсіндѣне маі тод'аѣна
пачеа ші одіхна, ам пердѣт Анчетѣа кѣ Ан-
четѣа ші ашеѣзмінтеле де Анвѣцѣтѣра ші
крешереа общеаскѣ, саѣ де ші ле ам авѣт,
се афла Ансѣ Ан паралисіе. Дѣхѣа а Ан-
чепѣт а се тѣмпі, націоналітатеа а се
стінѣе ші ромзнѣа а се деѣенера ші а
се фаче гата ѣнеалтѣ ші прадѣ чеаѣ Ан-
тѣіѣ веніт. Рѣвна аѣ ла Анвѣцѣтѣрѣ
с'а Антребѣінѣат де стрѣні Ан фелѣ-
рїмі де кінѣрї дѣне деосебітеле єпохе. Вї
Ансѣ тод'аѣна аѣ фост гата а кеатѣі
ші аѣ кеатѣіт Ансѣмнѣтоаре сѣмі ші Ан
парте ші де обще. Дакѣ роаделе н'аѣ
кор.сѣнѣс кѣ рѣвна ші жертфеле лор, прї-
чїна а фост саѣ Ан нестаторнїчїа времі-
лор, саѣ Ан оаре каре прекѣѣѣтѣрї інфер-
нале, саѣ Ан рѣѣа метод ші неажѣн-
ѣѣнѣереа орїігноранѣа Анвѣцѣтѣорїлол тїм-
пїлол треѣѣѣї.

Ансѣ орї кѣм аѣ фост шкоале треѣѣ-
те, дар аѣ пѣстрат скїнтѣеа ѣнѣі фок
Анвѣліт кѣ Ангрїжїре Ан кѣмінѣа стрѣ-
мошеск ші азсат де моѣенїре ла ѣрмашї.

*) Сѣ се ваѣѣ кѣвѣнтѣла Дабї Яексан-
дрѣ Хѣѣдѣѣѣ ростїт ла єксаменѣа дїла
Хотїн шї пѣелїкат Ан Но: 10 ал кѣ-
рїерѣаѣї. Ачест кѣвѣнт атѣта аѣторї-
тате шї адеѣѣр аѣ, Анкѣт с'а пѣтѣт
їарта де чїнѣѣра рѣсѣкѣѣ.

Ачеле школі аѣ пѣѣїт, ка вїжѣліле полї-
тїче сѣ нѣ поате сѣѣлѣѣра дїн прѣѣнѣ кѣ
ченѣша шї скїнтѣеа чеа дѣне ѣрмѣ а аѣ-
лѣї фок дѣмнѣзїеск. Кѣна ромзнїї се а-
фла оаре кѣм маі ла адѣпост, Андатѣ Ал
апрїндеа сѣре Анкѣлѣїреа моралѣ а ѣрма-
шїлол лор, шї аѣфел с'а вѣчїнїчїт пѣнѣ
Ан нїѣе зїле маі бѣне кѣладѣра Анвѣцѣ-
тѣрїї; аѣфел с'а пѣстрат а нѣ деѣера де
крївеѣеле че аѣ треѣѣт пѣѣте Дачїа сѣмнѣ-
ѣа Антѣѣтоаре, дїн каре сѣ поатѣ рѣѣрї
роаделе че се аѣѣаптѣ Ан зїлеле ноастрѣ,
ші о аѣфел де сѣмнѣѣѣ аѣ пѣртат Ан
їнїміле лор Кантїмірїї, Фїларѣѣїї, Іенакї
Іѣкѣрѣѣїї, шїла: Ан сѣѣршїт аѣеа сѣмнѣ-
ѣѣ деѣолтатѣ маі мѣлат Ан їнїма рѣ-
посатѣлѣї Домнѣ Грїгорїе Гїка, фратїле
Домнїеї Тале, ла фѣкѣт сѣ пѣѣ пеатра
чеа д'ѣнтѣіѣ а темелїї Шкоалелор Ан
лімба Патрїїї; єї сѣнтем даторї орї че
бѣнѣ Ан їнтервалѣа скѣдерїї ноастрѣ шї
вѣдѣвїїї Ромзнїїї де прїнѣїї сѣї пѣмѣн-
тенї, пѣнѣ ла реформа Анчїпѣтѣ сѣѣт
Домнїреа рѣпосатѣлѣї Домнѣ.

А венїт времеа Ан сѣѣршїт, ка аѣѣ-
сѣѣ сѣмнѣѣѣ пѣстратѣ шї азсатѣ де мо-
ѣенїре дїн беак Ан беак сѣ се пѣѣ Ан
пѣмѣнтѣа сѣѣ прїнѣїос, сѣ се апїре де
вїжѣліле їернїї, сѣ се кїеме дїн чер аѣ-
прѣї плїле аѣї Апрїліе шї Маїѣ шї сѣ'шї
деа роаделе сале Ансѣтїте Ан времеа се-
черїшѣлѣї. Ынде сѣнѣт кѣлѣѣѣторїї? — каре
єсте грѣдїнарѣл? че фаче? че нѣдеѣдї не
дѣ? — Кѣчї пѣмѣнтѣа є бѣн, времеа є
прїнѣїосѣѣ, аргѣѣїї се пѣѣтеск. — Ачестеа
сѣнѣт Антреѣрїле де обще; аѣѣсѣѣ єсте
опїнїа адѣнк Ампрѣѣ ѣїатѣ шї Антеміїатѣ
Ан тот ромзнѣа; аѣѣсѣта Антреѣѣѣѣ наѣїа
прїн Анфѣѣїшѣтѣорїї сѣї; аѣѣсѣта ва сѣ
ѣїе Общеасна Адѣнаре.

Фарз сз въз атзта мішкаре вредні-
кз де ладз, тотд'агна м'а арс дорзл
спорірей ші лмінзрїї пзмжнтзлзі меѣ де
нащере, каре орї кзт ма'р зрж ел, єѣ нѣ
почїѣ де кзт сз'л ївбек ші сз'л респек-
ктез, кѣм ївбеце зн фїїѣ змїліт пе о мѣ-
мз деснатзратз. Де кѣмам деѣтат ан
лзме, лзі 'іам анкінат тоатз времеа,
тоатз жѣнецеа, тоатз взрвзція, тоатз
стареа, тоатз одїхна, тоатз ферїчіреа меа.
Скрїерїле меле вор фї маргзре ші ан трї-
евнаалзл вїторїмеї ші анантеа жздікз-
ції, знде тоці авем а не да респнхсзл: де
нѣ вор фї євне, дар конціїнца меа, кѣ-
цетзл кѣ каре ле ам скріе се ва ведеа ан
тоате. Зн кѣцет ам авѣт: вїнеле Патрі-
ей, лїніцеа ші пачеа єї, анвоїреа мздыла-
реор ші капзлзі єї, ферїчіреа антр'зн
кѣвжнт а контїмпоранїлор меї ші зн вї-
тор маї євн пентрѣ зрмаші. Ачеста 'мі
а фост сїнгзрзл меѣ кѣцет ші м'ам зї-
тат пе мїне ші пе копїїї меї . . . ші мз
почїѣ мжнзїа кз н'ам фост сїмєріаш, чї
адївзрат фїїѣ ал Патріей меле, кзрїа ам
сзлжїт ка зн роб. Ачестѣ кѣцет м'а фз-
кѣт ші ан анзл трекѣт а мз адреса прїн
гласзл вѣрїєрзлзі ромзнек кзтре Д. Дї-
ректорзл шкоалелор кѣ скрісореа пѣблїка-
тз ан Но. 70.

Аша ан време че се фак асєменеа ан-
трєвзрї мжнтзїтоаре, мз сїмц ші єѣ да-
тор а нѣ тзчеа ан асєменеа ферїчіте ші
лзздате ампрєїїзрзрї, ші мз андрептез
кзтре Домнїа Та, ка мїністрѣ че анфз-
цішезї їввернзл ан обцєаска адзнаре, ка
антжїѣ мздылар ал вфорїей шкоалелор, ка
фрате ал Преаннзлцатзлзі нострѣ Домнѣ,
акзрзїа ржвнз пентрѣ лжмінареа сзпнзшї-
лор сзї єсте кѣноскѣтз, ка фрате ал а-
чєлзі Домнѣ, ал кзрзїа нѣме єсте анскріс

ан фїе че пеатрз а колеїїзлзі дїн Сф.
Сава ардікат де джнсзл ан нїце време,
кжнд анзлцареа знеї шкоале єра де о по-
трївз кѣ лєпздареа де тот ші де тронѣ
ші де вїацз; мз андрептез кзтре Д. Та
ка анєшї ржвнїтор ші протектор ал ан-
взцзтзрїей пѣблїчєї, ка ла знзл ла акзрз-
їа ржвнз ші сгзрзїре є датоаре цара 3000
де шкоале ланкастерїане, че с'аѣ антєме-
їат прїн сате; ка ла зн аматор ші апз-
рзтор ал артелор каре, сгзрзїне анкз ан
пзмжнтзл нострѣ, афлз оспїталїтеа ан
Мззєєл, кзрзїа пѣї чеа д'знтжїѣ темелїє.

Трїї марї кѣвїнте, домнзл меѣ, мз
андєамнз а єшї ананте ші некїємат де
нїменї а мз андрепта кзтре Домнїа Та
ан прїчїна шкоалелор. Чєл д'знтзїѣ кз
сжнт ші єѣ ромзнѣ ші ам ачєашї їнїмз
ші ачєлаш глас кѣ тоції дїн прєжнз; ал
доїма кз сжнт татз де фамїліє, н'ам
знде сз'мї крєкк копїїї де кжт ан ачєсте
ашззжмїнте, пентрѣ кз ші де аш авєа
мїжлоачє аї крєце аїреа, гжндзл меѣ нѣ
єсте ка сзї крєкк сгзрзїнеце ші єї апої
сз трзїаскз ромжнеце; коїѣ сз фак дїн
єї ромзнї ші трєкѣ сз цїє чєле ромжнєшї,
ші лєцї ші обїчєїзрї. Тїкзлошї аѣ фост
пзрїнції ші тїкзлошї фїїї, карї орєце с'аѣ
крєккѣт пентрѣ алт вєак ші пентрѣ алтз
царз ші аѣ трзїт апої ан алт вєак ші
ан алтз царзї! Іар чєл д'ал трєїлеа ші
маї марє кѣвжнт єсте, кз ла формареа шкоа-
лелор ромжнєшї, кжнд ампрєїїзрзрїле нѣ
їєрта а се поменї шїчї нѣмеле де шкоалз,
ам фост ші єѣ знзл дїн ачєї нєрочїці чє
аѣ пѣс чєле д'знтжїѣ пєтре ан темелїа
лор, ші опт анї ам сзфферїт цєрзрїле їєр-
нїлор ан мїжлокзл крїбєцєлор, ка сз аджн
ші сз анкїєїѣ о грзматїкз, ка сз'мї фор-
мєз о лїмєз, ка сз вєтез терменїї цїїн-

целор, ка сз фак ансфршит ын крр де Грзматицк, Аритметикк, Географіе, Алуекрз, Цеометріе, Тригонометріе . . . ши ка сз прегзатек о парте дін анвзцзторіі пѣвачі че се афлз астззі. Ачестз димекз асфел кѣм се скріе астззі де чіі карі о кѣноскѣ, есте а меа; дін кзрціле ачестеа дін каре се анкіе міка літера тѣрз а ачестѣ прінціпат, треі пзрці сжнт але меле, скрісе де міне саѣ тіпзріте кѣ авіреа меа, кѣ авіреа копіілор меі; ачестз газетз каре с'а цінѣт фзрз нічі ын ажзтор ан време де ынспрезече ані, ка сз спріжінекс чінстеа компатріоцілор меі кз аѣ спріжініт адекз ын анчепѣт, че прівеа ла амевнзтзціреа лор моралз, есте а меа. Ан време де доззечі де ані 8ша меа а фост дескісз ла тоці тінеріі че аѣ авѣт треѣвінцз де сфатѣл меѣ; времеа меа а фост а лор; тіпографіа меа а фост гата а пріімі остенеала орі кзрѣ тіжзр,

Да орі че с'а ворбіт ан пзмжнтѣл меѣ де нащере, еѣ н'ам авѣт нічі ын глас, пентрѣ кз ам фост ын ом фозрте не ансемнат ан сфатѣрі патриотиче; кѣнд ансз се мішкз антребареа шкоаделор, се мішкз антребареа копіілор меі ши аі тѣтѣлор пзрінцілор, се мішкз антребареа ѣнеі прічіні, ан каре 'мі ам петрекѣт тоатз віацз; се мішкз антребареа ідолѣѣ меѣ, а сінгѣреі меле нздїждї: Докѣл ачестеа нѣ мї'ла дат німені; сінгѣр мї'ла ам креат, сінгѣр де вѣнз воіе м'ам асемжрїт ан мїжлокѣл фостелор рѣіне дін сфжнтѣл Сава ка сз сѣффер, фоамеа, фрїгѣл ши деспрецѣл маі рѣѣ декжт тоате; есте о маре легзтѣрз антре ініма меа ши антре шкоалеле ромжнїці, ши кѣнд е ворба де джнселє, орі кжт воіѣ фі де нескотїт, орі кжт воіѣ ѣрж соціетзціле де

акѣм, орі де ынде воіѣ фі трас, віѣ ши мз пѣѣла локѣл меѣ шїзїк кз ам шї еѣ ын глас; Дар! ам шї еѣ ын глас.

Де кѣнд те аї нѣміт Домніа та вѣфор, ши де кѣнд анторкжндѣте дін кзлзторіа дін Австріа аї анчепѣт а лѣа кѣ дін адінсѣл ан черчетаре прічїна шкоалелор, вѣз кз неанчетат кѣ маре стзрѣре адѣні маі ан тоате серїле ан оспелѣл Домніеі тале пе ДД. професорї, ка сз адѣні пзрерї дєла фіе-каре кѣм сз антокмеці шкоалеле ромжнїці пе ын план маі лѣмінат ши маі потрївіт кѣ стареа ноастрз. Прїн ѣрмарє мз мзїгжїѣ а креде, кз шї гласѣл меѣ ши пзререа меа вор фі прїіміте де Домніа та, ка сз алкзтѣіаскз дін прєвнз кѣ а челор алціі конфраці професорї ын план потрївіт кѣ патриотичеле дѣміталє кѣцетзрі.

Ка сз'мі даѣ пзререа, ка сз'мі спѣѣ кѣцетзріле меле, нѣ почїѣ фзрз а арзта ши кзте чеба дін челе че с'аѣ ѣрмат пзнз акѣм ан шкоале, каре аѣ фост прічїна а немѣлцѣміреі общеці. Ка сз поатз е шї чеба вѣнѣ, треѣе сз адаѣкз чїнеѣа де пілдз некѣвіінца челор реле спре а нѣмаі кздеа антр'знселє. Ачестз ансрчїнаре че'мі ам лѣат асѣпрзмі, сѣнт сїгѣр кз амї ва маі аммѣлці врзжмашї; ансз кѣцетѣл меѣ есте бїнеле де обще, дорїнца меа есте асеменеа кѣ а тот ромжнѣлї бїне кѣцетзтор, шї віна меа нѣ есте алта, де кзт кз гжндїндѣмз шї еѣ ка тоці, ачєеа че ворбекс алціі ан парте, еѣ о ворбекс де обще, фзрз а мз аскѣнде де німені. Прїн ѣрмарє врзжмашї меі ан ачестз прїчїнз нѣ вор пѣтеа фі алціі, де кзт ачїа че аѣ фост саѣ вор пѣтеа фі врзжмашї аї фєрїчїреі ши анантзріі ромжнілор. Ачїа антр'а кзрора мѣні а фост віиторѣл

ЗНЕЙ ЧЕНЕРАЦІЇ АНТРЕЇ, А ЗНЕЙ ЖВНІМІ, АКЗРІА ВРЕМЕ ПЕРАДЪТЪ ДЕ ЗЕЧЕ АНІ КІАМЪ БЛЕГТЕМЪА ЛЪІ ДЪМНЕЗІЪ ШІ АА ОАМЕНІЛОР ПЕСТЕ ОРІ ЧІНЕ ВА КЪРТІ АСЪПРА КЪЦЕТЪАЛІ, ЧЕ А АНДЕМНАТ А СЕ ФАЧЕ НІЩЕ МЪНТЪІТОАРЕ ПРЕФАЧЕРІ АН ШКОАЛЕ.

ВЪ НЪ ВОІЪ АТІНЦЕ ПЕРСОАНА НІМЪАЛІ, АН АЧЕАСТЪ ЕСПОЗІЦІЕ; ДІН ПРОТІВЪ КЪТ ВОІЪ ПЪТЕА ВОІЪ АПЪРА ПЕ ОРІ ЧІНЕ, АА КЪРЪІА НЪМЕ ВОІЪ ФІ СІЛІТ А'А АРЪТА. ВОІЪ КОМБАТЕ АНСЪ СІСТЕМА ЧЕА ПЪНЪ АКЪМ А ШКОАЛЕЛОР, АСЕМЕНЕА КЪМ ВОР АВЕА ДРЕПТ А КОМБАТЕ ШІ ЪРМАШІІ НОЩРІ СІСТЕМА ЧЕ СЕ ВА АНТРЪАДЪЧЕ ДЕ АЧІ АНАІНТЕ, ДАКА ДЪПЕ О ВРЕМЕ ДЕ ЗЕЧЕ АНІ НЪ ВААДЪЧЕ НІЧІ ЪН СПОР. ЧІНЕ ВА ФІ ПРІЕТЕН АА АДЕВЪРЪАЛІ ШІ ВОІТОР ДЕ БІНЕ АА ЖВНІМІ, ВА ФІ ШІАА МЕЪ ВОІТОР ДЕ БІНЕ, ШІ АНСЪШІ ДАКА ВА ФІ АВЪТ ВРЕ ЪН АМЕСТІК АН СІСТЕМА ЧЕА ПЪНЪ АКЪМ А АНВЪЦЪТЪРІ ПЪБЛІЧЕ.

ЗЕЧЕ АНІ СЪНТ ДЕ КЪНА ДЪПЕ АЧЕАСТА СІСТЕМЪ СЕ АНВАЦЪ ЦІІНЦЕЛЕ АН ЛІМЕА ПАТРІЕІ, ШІ РОАДЕЛЕ ШКОАЛЕЛОР АЪ РЕВОЛТАТ ТООТЪ ОБЩЕА АСЪПРЪІ ШІ АЪ ФЪКЪТ А СЕ МІШКА АТЪТЕА АНТРЕВЪРІ ВРЕДНІЧЕ ДЕ ААДЪ АН ОБЩЕАСКА АДЪНАРЕ. ВЪ АНСЪ НЪ ВОІЪ СЪ ІАЪ АЪКРЪРІЛЕ СПРЕ РЪЪ; ЕЪ ЗІК КЪ МЪ СІМЦ ДАТОР ЧЕЛЪІ ЧЕ А ФЪКЪТ АЧЕСТ РЕГЪЛАМЕНТ АА ШКОАЛЕЛОР, ШІ АМІ ПЛАЧЕ А КРЕДЕ КЪ СКОПЪА СЪЪ А ФОСТ СЪ ФАКЪ БІНЕ ШІ СЪ СЛЪЖАСКЪ РОМЪНІЛОР. ВІПЕРІІНЦА АНСЪ А ДОВЕДІТ КЪ А ФОСТ ФОАРТЕ ДЕФЪКЪТЪОС, ФОАРТЕ ПЪГЪБІТОР, ФЪРЪ ВОІЕА, ПОАТЕ, ШІ АНСЪШІ А ЧЕЛЪІ ЧЕ'А А АЪКРАТ. НЪ'МІ ПЛАЧЕ А КРЕДЕ КА АЦІІ, КЪ АА АЪКРАРЕА АЧЕСТЪІ РЕГЪЛАМЕНТ А ФОСТ ЪН ФЕА ДЕ ПРЕКЪЦЕТАРЕ АН ПАГЪБА РОМЪНЪАЛІ ШІ А ЛІМЕІ АЛІ. ЗІК АНСЪ, КЪ СІСТЕМА ШКОАЛЕЛОР АТЪТ А ФОСТ ДЕ ДЕФЕКЪТОАСЪ, АН КЪТ ДЕ АМ ФІ АВЪТ О СЪПЪЖІІРЕ СЪРЪ-

ІНЪ, ДАКА АЧЕАСТА АР ФІ ВРЪТ СЪ СІНГЪ АЪХЪА НЪЦІОНАА ШІ СЪ ФАКЪ А СЕ АНВЪЦА ЦІІНЦЕЛЕ АН ЛІМЕЪ СЪРЪІНЪ ШІ АМПРОТІВА АЪМІНІЛОР ШІ ФІЛОСОФІЕІ ВЕАКЪАЛІ НОСТРЪ, Н'АР ФІ АФЛАТ ААТ АРЪМЕНТ МАІ ТАРЕ КА СЪ ДОВЕДЕАСКЪ ГРЕШІТ ШІ АН ПАГЪБА РОМЪНІЛОР, КЪ ЛІМЕА РОМЪНЕАСКЪ НЪ ПОАТЕ ФАЧЕ НІЧІ ЪН СПОР, ДЕ КЪТ АЧЕАСТЪ СІСТЕМЪ ЪРМАТЪ ПЪНЪ АКЪМ АН ШКОАЛЕ КЪ КАРЕ ЗЕЧЕ АНІ С'АЪ ПЕРАДЪТ АН ЗАДАР. АРМЪ МАІ ПЪТЕРНІКЪ ШІ ЪНЕАЛЪТ МАІ АНДЕМЪНАТІКЪ Н'АР ФІ ПЪТЪТ АФЛА ЪН АСЕМЕНЕА ВОІТОР ДЕ РЪЪ, КА СЪ ІСВЕАСКЪ ВІТОРЪА РОМЪНІЛОР ШІ СЪ СІНГЪ АНТР'ЖНШІІ ОРІ ЧЕ АЪХЪ ДЕ НАЦІОНАЛІТАТЕ ДЕ КЪТ АЧЕАСТЪ СІСТЕМЪ. АР ФІ ЗІК ЪН АСЕМЕНЕА ВОІТОР ДЕ РЪЪ: ІАТЪ ДОВАДЪ, РОМЪНІЛОР, КЪ ЛІМЕА ВОАСТРЪ НЪ ПОАТЕ ФАЧЕ НІМІКЪ, ШІ МЪЛЦІ С'АР ФІ АНДЪПЛЕКАТ А КРЕДЕ КЪ АША ЕСТЕ, ФЪРЪ А СЕ ГЪСІ ПОАТЕ ЧІНЕВА СЪ РЪСПЪНЪЪ, КЪ ТРЕБЪЕ ДІОСЕБІТЕ АЧЕЛЕ АЪКРЪРІ ЪНЪА ДЕ АЛЪА: ЛІМЕА ШІ ЦІІНЦЕЛЕ, ДІН АЪХЪА СІСТЕМЕІ АЧЕЦІА ДЕ ПРОСЕЛІТІСМЪ, ДЕ КЛІЕНТІСМЪ, ДЕ КІВЕРНІСААЪ, А АЧЕЦІІ СІСТЕМЕ АНТЕМЕІАТЕ ПЕ ФОРМЕ ШІ ПЕ ТІТЛЪРІ АН НЕАЪКРАРЕ ШІ КЪ СІМБРІІ ДІН АВЕРЕА ПЪБЛІКЪ. АКТІВІТАТЕА ЧЕА МАІ МАРЕ А АЧЕЦІІ СІСТЕМЕ Н'А ФОСТ АНТРЪ АНВЪЦЪТЪРЪ (ФІЕ АН ЧЕ ЛІМЕЪ ВА ФІ) КЪТ АН ПАЗА ФОРМЕЛОР, АН СКРІЕРІ, ШІ КОРЕСПОНДІНЦЕ СТЕРПЕ, А КЪРОРА СЪВЪРШІРЕ АЪ ТРЕБЪІНЦЪ КЪ АДЕВЪРАТ ДЕ ВРЕМЕ, ШІ ВРЕМЕА ДЕ ЗЕЧЕ АНІ НЪ С'А ПЕРАДЪТ АНТРЪ АНВЪЦЪТЪРА ЦІІНЦЕЛОР АН ЛІМЕА, ПАТРІІ ЧІ АН ПАЗА ФОРМЕЛОР, АН ІНТРІЦІ, АН ЪРЪ, АН РІВАЛІТЪЦІ.

АША ДАР СІСТЕМА Е ДЕ ВІНЪ, ІАР НЪ ЛІМЕА РОМЪНЕАСКЪ.

ШКОАЛЕЛЕ ПРЕТЪТІНДЕНІ СЕ АНТОКМЕСК ПЕНТРЪ ДЕСВОЛТАРЕА ФАКЪАТЪЦІЛОР АНЦЕЛЕГЪТОАРЕ ШІ МОРАЛЕ АЛЕ ТІНЕРІМІІ, АДІКЪ

пінтрѸ формареа дѸхѸлѸї шї а інімії; іар дакз се антoкмекк ан лімба патриї, кѸ-цетѸа есте андоїт, ка сз се добжндеа-скз кѸношїнцеа ан маї скѸртз време, шї ка сз се кѸлатїе шї пѸшаскз ананте лімба націоналз. Нічї ѸнѸа дїн ачесте прїнціпале кѸцїте, школаеле пѸнѸ акѸм се паре кз н'аѸ авѸт ананте; пентрѸ кз анѸвцзтѸра а фзкѸт пѸцін спор, шї лімба, шї дїн че а фoст маї наїнте, ан лок сз маї анантезе, а анандіат ан школаеле ноастре; шї дака а фзкѸт чеба па-сѸрї, ачеле пасѸрї нѸ с'аѸ фзкѸт ан школае.

АнѸвцзтѸрїае тоате о'аѸ Ѹрмат ан лімба ромзнеаскз, шї нѸ поате чїнеба а-фла Ѹн школар ан време де зїче анї сз шїе скріе кѸ о ортографїа оаре-каре хотзрѸтз шї кївзѸїтз. Прїчина есте кз нѸ афoст о Ѹніме, Ѹн кѸцїт; прїчина есте кз фїе-каре професор шї а авѸт саѸ анѸвцзтѸра саѸ не анѸвцзтѸра са ан лімба ромзнеаскз. Се поате ка фїе-каре професор ла шїїнца са сз фїе фoарте вѸн, анѸз ачєа шїїнцз а анѸвцзтѸ ан лімєз стрзїнѸ, шї ка с'о факз ан лімба ромзнеаскз, сз анцєлєцє кз требѸе сз кѸноаскз анкаї грзматїка ачєшїї лімєї; анѸз ачєаста нѸ с'а черѸт пѸнѸ акѸм де ла професорї; фїе каре с'а сѸїт пе катедра са шї а боркїт шї а скріе кѸм с'а прїчєпѸт ан жаргонѸа сзѸ, каїтеле професорїлор аѸ требѸїт сз сажжаскз де модеа школарїлор; дар ачєле каїте нѸ нѸмаї кз нѸ се потрївїа ал ѸнѸїа кѸ ал алтѸїа, чї шї антрє сіне нѸ се анвоїа, кзчї лімба шї ортографїа дїнтр'о пацінѸ Ѹрма сз фїе ан кон-традікціє кѸ лімба шї ортографїа дїн паціна дїн аїнте саѸ Ѹрмзтоаре. Че тре-бѸїа сз факз школарѸл? саѸ сз чїнстєа-скз лімба шї неортографїа професорѸлї

сзѸ шї сз се анѸвєцє шї єл а скріє фз-рз рєгѸлз, саѸ де ва фї єшїт маї таре дїн класєа де Грзматїкз, сз рѸзз нежн-чєтат де нешїїнца професорїлор Ѹрмзторї аѸпра лімєїї? каре деморалїзаціє есте маї слѸтз шї де кзт нежнѸвцзтѸра. Сз аз-сзм ла асєменеа антзмпларе де некѸно-шїнцз а лімєїї шї терменїї тєхнїчї ка ан че фїа де кїп с'ар пѸтєа бoтєза ан лімба ромзнеаскз: Ѹнїї фзрз а аѸєа ан сі-не ансємнарєа ідєї, алцїї францoзїцї кѸ тотѸл, алцїї сємзнѸнд а дєфїніцїї, іар нѸ а терменї.

Ѹна іар дїн прїчїнїа нежнантзрїї лімєїї шї а анѸвцзтѸрїї Грзматїчїї есте іар, кз фїе-каре професор де лімєз нѸ нѸмаї кз а авѸт о дєoсїкїтз грзматїкз, дар шї професорїї де ачєашї лімєз, кѸм спре єсємплѸ аї класєлор францoзєшїї, фїе-каре антрєвїїнца ан класѸа сзѸ о алтз грз-матїкз; єѸ зїк кз фїе-каре грзматїкз пѸтєа сз фїе вѸнѸ; анѸз че се фачє єї-тѸл копїа, кѸнд мїнтєа ашї недєстоїнїкз анкз а анцєлєцє шї а жѸдїка, шасє лѸнї аѸдє пентрѸ Ѹн лѸкрѸ че н'Ѹл анцєлєцє, о дєфїніцїє, шї алтє шасє лѸнї алтѸ? вє-рє-мєа че о пєтрєчє ан школарз нѸ єтє пєн-трѸ джнєл де кзт Ѹн ланц че ал ан-кѸркз, шї класєа нїцє трєптє прїн каре дїнтр'о анѸвцзтѸшлал трїчє антр'алтѸ. А-ша трїчє прїн тоате класєа де грзматїкз фзрз а кѸноашє о грзматїкз, прїн тоате класєа де лімєї, фзрз а анѸвцзцѸ о лімєз.

Пзшїнд акѸм ла шїїнце, се шїе, кз фзрз грзматїкз шї пѸцінѸ лоцїкз фoар-тє пѸцін спор фачїм антрѸ чїтїрєа шї анѸвцзтѸра а орї кзрїї шїїнце. Ка сз ско-атєм Ѹн анцєлєс дїнтр'Ѹн пєрїод, тре-бѸє сз фїа дїпрїншї а кѸноашє рєлацїа дєoсєкїтєлор ашї пзрцї. Аша іатз шї кѸр-

сѣла щинцелор фъръ спор ши ан лок де а десфъта ши трауе пе вѣтѣла школар, дин противъ ал обосеце ши ай тзмпеце дѣхѣла, пентрѣ кз фюарте пѣцин анцелече.

Алта ши атреѣа причинъ а неспорирѣ есте пе де о парте, кз се пѣн школарѣ ал анвѣцѣтѣра знеѣ щинце фъръ а фи прегзтици кѣ кѣнощинцелече тревѣинчиоасе. Авем класе де леѣи, фъръ а пречеда алтеле де Философие, авем класе де лимба еленикъ, фъръ а абеа ниѣи знѣла де Митолоѣие, ши алте асеменѣа; iar пе де алтѣ парте, кз ла мѣлте анвѣцѣтѣрѣ дѣпе сѣстема пзнъ акѣм а шкоалелор се вѣде о прекѣрмаре. Се анчепе о лимбъ саѣ о щинцѣ, зрмеазъ школарѣла кѣтѣа антрѣнса ши апоѣ фаче о анчетаре де зн ан ши доѣ, ка сѣ зрмезе ан алте класе, ши апоѣ iar тече ла лимба ши ла щинца че о а фост лѣгат. Че маѣ цине минте атѣнѣи копѣла? ши ори че анвацѣ де аѣи анѣнте, есте ка ши кѣна ар анчепе лѣкрѣ дела мѣжлок ши спорѣла есте фюарте пѣцин-

Цине есте де вѣнъ ла ачѣаста? Домниѣ профѣсорѣ? нѣ, кѣѣи фиѣ каре вѣне ла класѣла сѣѣ ла чѣасѣла хотѣрѣт ши зрмеазъ дѣпе планѣла ши сѣстема че сѣнт антокмите, вѣна есте дѣпе кѣм мѣ пѣжнѣам ан анѣла тревѣт ан скрѣсарѣа кѣтре д. Директорѣла шкоалелор, кѣ нѣ есте знѣме, нѣ е мѣтѣрѣ ан шкоалѣ. Пѣе чѣнеба зече инѣнерѣ, сѣ факъ о хартѣ а знѣи копрѣнс, гоѣи сѣ фиѣ вѣнѣ, ши фюарте десѣвѣршиѣи ан профѣсиа лор; аѣа фиѣ вѣрѣѣа кѣтѣе о парте а ачѣаѣи хартѣ, ка сѣ о лѣкрѣзе дѣосѣвѣи, ши сѣ нѣ ле спѣе че мѣтѣрѣ саѣ скарѣ сѣ ia. Фиѣкарѣ ба сѣвѣрши партеа са, о ба сѣвѣрши фюарте вѣне ши кѣ бреднѣѣе, дѣр адѣнѣндѣо ла

зн лок кѣ чѣаѣлаате пѣрѣѣи, нѣ ба пѣтѣа анкѣѣѣа хартѣ ачѣаѣи копрѣнс, пентрѣ кѣ фиѣкарѣа аѣѣт о дѣосѣвѣтѣ мѣтѣрѣ, о дѣосѣвѣтѣ знѣме. Iatъ дѣр мѣнѣкѣ задарнѣкѣ каре се асѣамзѣнъ кѣ мѣнѣка де зече анѣ а шкоалелор ноастре, дин каре нѣам пѣтѣт аѣеа ниѣи щинце ниѣи лимбѣи, ниѣи ансѣши лимба цѣрѣи. (ба зрма)

Кѣтѣе чеба.

Анѣанте кѣ пѣциѣи анѣ се аѣла ан Парѣ зн фѣчор, пе кѣт сѣнѣтос ши антрѣг, пе атѣта ши сѣрак. Вл анѣз дѣреа фюарте а се кѣсѣторѣ. Че сѣ факъ? Аѣи да сѣат ши прѣѣмеа сѣат. Пе зрмѣ хотѣрѣ а се пѣне пе сѣне ла лотѣрѣе. Фѣкѣ кѣтѣеа сѣтѣ де лозѣрѣи, апоѣ вѣстѣ прѣн жѣрналѣ, ка дамеле, каре ар аѣеа пѣзчѣре аѣ ла аѣа пе дѣнѣла де вѣрѣат, сѣ кѣмпѣре дин лозѣрѣи, кѣ кондѣѣе, ка тревѣкѣндѣсе ачѣѣѣа гоате, сѣ се трагъ дѣпѣ обѣѣѣѣ знѣла, ши дама а кѣрѣа лоз ар ѣши, сѣ се кѣнѣне кѣ лотѣрѣѣѣла, iar сѣма де банѣ адѣнатъ сѣ ле рѣзмѣѣе кѣпѣтал де зѣстре. Ам зѣтат, дакѣ фѣчорѣла сѣѣ ансѣрат саѣ нѣ; щѣѣ ансѣ атѣта, кѣмѣкѣ лозѣрѣѣе сѣѣ тревѣт анкѣт нѣѣ ажѣнѣ. (Парѣзѣла арѣ опт сѣтѣмѣи де лѣкѣѣиторѣи).

— Ан тоате времѣле нѣмаѣ знеле дѣхѣрѣи (индѣѣѣѣрѣи) сѣнт, каре лѣкрѣазъ пентрѣ щинце, iar нѣ вѣакѣла лор. Вѣакѣла аѣ фост, каре аѣ отрѣвѣт пѣ Гократѣс; вѣакѣла аѣ фост, каре аѣ арѣ пе хѣс; вѣакѣрѣѣе аѣ рѣзмѣс тот ачѣѣѣѣѣи,

— Ачѣѣа карѣ нѣ поате рѣѣѣѣа сѣнѣгѣр о пѣатрѣ, сѣ о лѣсе сѣ закѣ аколо знѣ де зече.

Tatal nostru*)

каре'н черіѳрі

Дзкѳеці АН СТрзлѳчіре,
Сѳжнтѳці НѳМЕ Фіе'н вѳакѳрі
Претѳтіндені АН Сѳінціре

Ріе а Та Ампрѳціе
Антре ної ш'ла Тѳѳ кѳемнт,
Тоці плінеаскѳ воеа Ціе,
Кѳм АН черіѳ ші пре пѳжнт.

Дзне астѳзі Андѳратѳ
Доамне! пжне спре нѳтріре;
Іартѳ д'кселе пѳкатѳ,
Те рѳгѳм кѳ ѳміліре:

Кѳм ші ної череск Нѳрінте,
— Нѳмаї фіе міла Та —
Фапте реде, саѳ кѳвінте
Алтор' оамені вом ерта.

Дз пѳтере 'н сазѳічѳне,
Ші пѳзѳене мереѳ.
Дз іспітѳ, 'ншзлѳчѳне;
Фѳ оз фім окѳпаці де рѳѳ.

Дѳпѳ каре рѳгѳчѳне
Дѳлче Татѳ! Те мѳрім,
Ші сѳлршіна кѳ плекѳчѳне
Амін, Фіе, глѳсѳім.

*) Де присосар фі доарѳ а мѳ дѳсвін о вѳці
Аннаїмтеа ѳнора, каріі с'ар смінті АН
ачеастѳ проѳѳ а мѳ; де време че ші ла
аате неамѳрі де мѳлт се афлѳ рѳгѳчѳ-
неа домнѳлѳі ш. а. преѳм ші ла ної
пѳалтіреа, АН верѳрі; ші че алціі аѳ
кѳтеѳат, аѳ нѳѳ нѳ'ніар фі слѳкоѳ?

Фііка БОЛНАВЪ.

(dupa Uhland).

„Че асѳнет мѳ трѳзеѳе
АН а нѳпціі греа тѳчере?
Маїкѳ кѳнѳ! ЕН прівеѳе,
Чіні алінѳ а меа дѳрере?“

„Нѳ аѳд, нѳ вѳд пе німе,
Дормі АН паче, dormire, о фіікѳ!
Токм'акѳма ом нѳ вїне
Ка сѳ'ці жоаче пе мѳзікѳ.“

„Нѳ' мѳзікѳ пѳжнтѳсѳѳ
Ініма че мї о аціѳ,
Чі кіемаре АНѳреаскѳ:
Ноапте кѳнѳ, мѳзікѳліѳ?“

НОАПТЕА

Вѳд пе шес о касѳ мікѳ,
Арѳорі верѳі о АНѳмерѳѳѳ,
Дрѳгѳлаша мѳ іѳбітѳ
АН одіхнѳ ачі вісеѳѳѳ, —

Іар' черѳска Чѳркѳіре
Вѳд, де норі се АНнегрѳѳе, —
Ш' аѳ, сѳпѳ джншіі кѳ зімѳіре
Дѳна плінѳ СТрзлѳѳеѳе!..

Ardelean Aurelie.